

УДК 37.013:373(94)

Галина Яремко, кандидат педагогічних наук, викладач
кафедри іноземних мов Національного університету "Львівська політехніка"

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ АВСТРАЛІЇ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ ДИСКУРСІ

У статті розглянуто нормативно-правову документацію щодо професійного розвитку австралійських педагогів. Висвітлено положення Мельбурнської та Аделаїдської декларації щодо навчальних цілей для молодих австралійців. Охарактеризовано засоби досягнення зазначених цілей. Зосереджено увагу на підтримці якісного викладання та шкільного лідерства. Визначено роль професійного розвитку педагогів в удосконаленні шкільної освіти загалом та у сприянні досягненню найкращих навчальних результатів учнями зокрема.

Ключові слова: Австралія, професійний розвиток, вчителі загальноосвітніх шкіл, Мельбурнська декларація, Аделаїдська декларація.

Табл. 1. Літ. 8.

**Halyna Yaremko, Ph.D. (Pedagogy), Lecturer of the Foreign Languages
Department of Lviv Polytechnic National University**

PUBLIC SCHOOL TEACHERS' PROFESSIONAL DEVELOPMENT OF AUSTRALIA IN LEGISLATIVE DISCOURSE

The article deals with the legislative documents concerning professional development of Australian teachers. The items of Melbourne and Adelaide Declarations on educational goals for young Australians have been highlighted. The goals of Melbourne Declaration include the following: Australian schooling promotes equity and excellence; all young Australians become successful learners, confident and creative individuals, active and informed citizens. The means of achieving the goals have been characterized. They are: developing stronger partnerships, supporting quality teaching and school leadership, strengthening early childhood education, enhancing middle years development, supporting senior years of schooling and youth transitions, promoting world-class curriculum and assessment, improving educational outcomes for Indigenous youth and disadvantaged young Australians, especially those from low socioeconomic backgrounds, strengthening accountability and transparency. In particular, supporting quality teaching and school leadership has been dwelled upon. The role of teacher professional development in improvement of school education has been defined. It has been stressed that teachers and school leaders are of great importance in helping young Australians to attain the goals. The Adelaide Declaration was the precursor of the Melbourne one. The goals of both declarations coincide but the means of achieving them are described in more detail in Melbourne declaration as well as the social and economic context of education in Australia.

Keywords: Australia, professional development, public school teachers, Melbourne Declaration, Adelaide Declaration.

Постановка проблеми. В англomовних країнах, зокрема в Австралії, освіта і наука є ключовими рушіями прогресу нації, процвітання та добробуту її громадян. В освіту вкладають значні інвестиції, відбувається реформування дошкільної, шкільної та вищої освіти країни. "Як нація Австралія вважає, що освіта відіграє основну роль у побудові демократичного, рівноправного та справедливого суспільства, суспільства, яке є процвітаючим, згуртованим та культурно різноманітним і яке цінує культуру корінного населення Австралії як невід'ємну частину історії нації, її теперішнього й майбутнього" [6, 4]. Професійний розвиток учителів загальноосвітніх шкіл Австралії є важливою умовою якісної педагогічної діяльності, покращення результатів навчання всіх учнів та вдосконалення школи загалом. "Якісні результати

навчання учнів залежать від кваліфікованих учителів, які самі навчаються упродовж життя" [8, 280].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Впродовж останнього десятиліття значна увага науковців прикута до проблем освіти в Австралії. До кола зацікавлень вчених належать питання реформування вищої освіти Австралії (С. Корешкова) [4], реформування змісту загальної середньої освіти країни (О. Бондарчук) [1], різноманітні аспекти початкової освіти австралійських учителів (Л. Голуб [2], С. Кириченко [3], Т. Семенченко [5]). Однак, цілісного аналізу професійного розвитку вчителів загальноосвітніх шкіл Австралії в контексті нормативно-правової документації ще не виконано, що і зумовило вибір теми нашого дослідження.

Мета статті полягає у вивченні австралійських

законодавчих актів у галузі освіти, визначенні цілей і завдань освіти та засобів їхнього досягнення, зокрема Мельбурнської та Аделаїдської декларацій.

Виклад основного матеріалу. Уряди штатів і території Австралії, професійні організації та асоціації, викладачі вищої школи, учителі державних, приватних і католицьких шкіл Австралії, батьки та учні, а також усі небайдужі громадяни беруть активну участь у формуванні політики у галузі освіти, її місії та завдань у сучасному суспільстві. Про це свідчать численні декларації, доповіді, звіти та програмні документи щодо цілей і завдань освіти у XXI столітті, якості викладання у школах та важливої ролі педагогів в удосконаленні школи і вихованні свідомих освічених громадян. До таких програмних документів належать, зокрема, "Мельбурнська декларація щодо навчальних цілей для молодих австралійців" (*англ.* Melbourne Declaration on the Educational Goals for Young Australians, 2008) та Аделаїдська декларація "Національні завдання для школи у XXI столітті" (*англ.* The Adelaide Declaration on National Goals for Schooling in the Twenty-first Century, 1999).

Розглянемо "Мельбурнську декларацію щодо навчальних цілей для молодих австралійців" прийняту всіма міністрами освіти штатів та територій Австралії у грудні 2008 року. У декларації визначено місце та роль освіти у житті молодих австралійців, навчальні цілі, а також способи досягнення цих цілей. У преамбулі декларації автори аналізують контекст, у якому розвивається сучасна освіта Австралії та її важливість для країни.

У XXI ст. спроможність Австралії забезпечити високий рівень життя залежить від здатності громадян бути конкурентоспроможними в глобальній економіці знань та інновацій. Освіта озброює молодь знаннями, розумінням, навичками та цінностями для того, щоб скористатися можливостями та з упевненістю подолати випробування цієї епохи. Школи відіграють надзвичайно важливу роль у сприянні інтелектуальному, фізичному, соціальному, емоційному, моральному, духовному та естетичному розвитку і у забезпеченні добробуту молодих австралійців, а також у подальшому економічному процвітанні нації і соціальної згуртованості. Школи розділяють цю відповідальність із учнями, батьками, опікунами, сім'ями, громадськістю, бізнесом та іншими освітніми закладами. У Мельбурнській декларації беруть до уваги основні зміни у світі, які ставлять нові вимоги перед австралійською освітою [6, 4].

За останнє десятиліття значно збільшилася глобальна інтеграція та міжнародна мобільність, у результаті чого з'явилися нові можливості для австралійців. Це посилює необхідність навчати правильному розумінню та повазі до соціального, культурного і релігійного різноманіття, а також виховувати відчуття глобального громадянства. Індія, Китай та інші азійські держави розвиваються і збільшується їхній вплив у світі. Австралійці повинні бути обізнаними зі специфікою цих країн, формуючи міцні зв'язки із ними. Глобалізація та технічний прогрес висувають більші вимоги до освіти та професійної кваліфікації в Австралії, а суть роботи, яка є доступною для молодих австралійців, змінюється швидше, ніж будь-коли. Сьогодні світ потребує висококваліфікованих працівників, люди з університетською чи професійно-технічною освітою отримують більшу оплату праці, ніж лише зі шкільною. З метою максимізації своїх можливостей для здорового, продуктивного та заможного майбутнього молодь Австралії необхідно заохочувати не лише отримати середню освіту, а й продовжити подальше навчання [6, 4].

Складні проблеми із навколишнім середовищем, негаразди соціального та економічного характеру, такі як зміна клімату, що поширюються поза державними кордонами, створюють безпрецедентні виклики і вимагають від країн спільної роботи у новий спосіб. Відповідати на ці виклики австралійцям допоможе вміння оперувати науковими поняттями і принципами, а також здатність розв'язувати проблеми, застосовуючи нові креативні способи. Швидкий і тривалий прогрес у сфері інформаційно-комунікаційних технологій змінює способи, за допомогою якого люди діляться, використовують, удосконалюють та обробляють інформацію. У такий час молоді необхідно досконало володіти інформаційно-комунікаційними технологіями. Школи уже використовують ці технології у навчанні, однак існує потреба значно підвищити їхню ефективність протягом наступного десятиліття [6, 5].

В Австралії сформована високоякісна шкільна система світового класу, яка дає позитивні результати, порівняно з іншими країнами-членами Організації економічної співпраці і розвитку. У міжнародному порівняльному аналізі навчальних результатів 15-річних учнів програми міжнародного оцінювання Організації економічної співпраці і розвитку Австралія 2006 року потрапила у топ-десятьку країн із трьох навчальних дисциплін, які оцінювали. Протягом наступного десятиліття в Австралії планують покращити

**ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ АВСТРАЛІЇ
У НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ ДИСКУРСІ**

результати навчання усіх молодих австралійців і стати однією із найкращих світових освітніх систем [6, 5].

Незважаючи на прагнення дотримуватись принципу справедливості та досконалості, залишається декілька проблем, які австралійській шкільній освіті варто вирішити. По-перше, Австралія ще не покращила результатів навчання для багатьох корінних австралійців, і виконання цього завдання вважатимуть ключовим пріоритетом протягом наступного десятиліття.

молодь до повноцінного, продуктивного та відповідального життя. Отож, молоді австралійці є головним суб'єктом, якому, відповідно до Мельбурнської декларації, необхідно досягти визначених освітніх цілей. Усі австралійські уряди співпрацюють зі шкільними секторами та ширшою громадськістю з метою досягнення навчальних цілей для молодих австралійців. Навчальні цілі, визначені у Мельбурнській декларації, та засоби їхнього досягнення подано у табл. 1.

Таблиця 1.

Мельбурнська декларація про навчальні цілі для молодих австралійців та засоби їхнього досягнення

Цілі	Засоби їхнього досягнення
1. Австралійська школа сприяє досягненню справедливості та досконалості. 2. Усі молоді австралійці стануть: - успішними учнями; - впевненими та креативними особистостями; - активними та поінформованими громадянами	а) формування міцного партнерства; б) підтримка якісного викладання та шкільного лідерства; в) удосконалення освіти у період раннього дитинства; г) покращення розвитку освіти для учнів середнього шкільного віку; ґ) підтримка старших школярів та їхнього переходу до подальшого навчання; д) сприяння формуванню навчальної програми та оцінювання світового рівня; е) покращення навчальних результатів для учнів-представників корінного населення та учнів з неблагополучних сімей, передусім із сімей з низьким соціально-економічним рівнем; є) посилення звітності та прозорості

По-друге, порівняно із найрезультативнішими світовими шкільними системами, австралійські учні з сімей із низьким соціально-економічним становищем недостатньо представлені серед учнів із високим рівнем успішності, а значною мірою представлені серед учнів із низьким рівнем успішності. По-третє, існують перспективи для покращень в австралійській системі 12-річної шкільної освіти [6, 5].

У Мельбурнській декларації також проголошено, що грамотність, уміння рахувати та знання основних дисциплін покладені в основу шкільної освіти для молодих австралійців. Школа покликана підтримувати розвиток навичок у таких сферах, як соціальна взаємодія, міждисциплінарне мислення і використання цифрових технологій, що є важливим для професій у ХХІ ст. Разом із знаннями та навичками школа покликана розвивати у молоді національні цінності демократії, рівності та справедливості, а також особисті цінності, такі як чесність, гнучкість і повага до інших [6, 5].

Покращення навчальних результатів для усіх молодих австралійців є основою для соціального та економічного процвітання нації та спонукатиме

Розглянемо докладніше навчальні цілі Мельбурнської декларації та елементи, які вони охоплюють.

Ціль 1: Австралійська школа сприяє досягненню справедливості та досконалості. Австралійські уряди та усі шкільні сектори зобов'язані:

- забезпечити всіх учнів навчальними можливостями у школах, які є вільними від дискримінації на основі статі, мови, сексуальної орієнтації, культури, етнічної приналежності, релігії, здоров'я чи особливих потреб, соціально-економічного рівня чи географічного розташування;

- гарантувати, що в основу роботи школи покладено знання про місцеву культуру та досвід учнів-представників корінного населення як основу для навчання, а також співпраця із місцевими спільнотами стосовно усіх аспектів навчального процесу, включно із метою сприяти очікуванню високих навчальних результатів від учнів-представників корінного населення;

- гарантувати, що навчальні результати учнів-представників корінного населення покращаться і відповідатимуть результатам інших учнів;

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК УЧИТЕЛІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ АВСТРАЛІЇ У НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ ДИСКУРСІ

- гарантувати, що соціально-економічна неблагополучність перестане бути значною детермінантою навчальних результатів;

- зменшити вплив інших джерел неблагополучності, таких як інвалідність, бездомність, статус біженця та географічна віддаленість;

- гарантувати, що навчання у школі сприятиме формуванню соціально згуртованого суспільства, яке поважає і схвалює культурну, соціальну та релігійну різноманітність;

- заохочувати батьків, опікунів, сім'ї, ширшу спільноту та самих молодих людей підтримувати високі очікування від їхніх навчальних результатів;

- пропагувати культуру досконалості в усіх школах, підтримуючи їх у забезпеченні захоплюючого та стимулюючого навчального досвіду та можливостей, які даватимуть змогу усім учням виявити і використати їхні таланти й хист;

- сприяти особистісному навчанню, що має на меті реалізувати різноманітні здібності кожного молодого австралійця [6, 7].

Ціль 2. Усі молоді австралійці стануть успішними учнями, впевненими та креативними особистостями, активними та поінформованими громадянами.

Успішні учні розвивають свою здатність до навчання і відіграють активну роль у власному навчанні; мають необхідні навички із грамотності та математики, є креативними і продуктивними користувачами технологій, передусім інформаційно-комунікаційних, як основи для успіху в усіх сферах навчання; здатні глибоко та логічно мислити, отримувати та відповідно оцінювати інформацію у результаті вивчення фундаментальних дисциплін; є креативними, новаторськими й винахідливими, здатними розв'язувати проблеми способами, які спираються на комплекс дисциплін; здатні планувати діяльність незалежно, співпрацювати, працювати в команді й обмінюватися ідеями; здатні розуміти світ і розмірковувати про те, як він влаштований; є на шляху до тривалого успіху у подальшій освіті, навчанні чи працевлаштуванні та набувають навичок для того, щоб приймати обдумані рішення щодо навчання чи працевлаштування упродовж їхнього життя; заохочуються до досягнення повноти власного потенціалу [6, 8].

Впевнені та креативні особистості мають почуття власної гідності, самосвідомості та особистої ідентичності, що дає змогу керувати власним емоційним, розумовим, духовним і фізичним добробутом; мають почуття оптимізму щодо власного життя та майбутнього; є підприємливими, проявляють ініціативу та використовують власні творчі здібності;

розвивають особистісні якості, такі як чесність, гнучкість, співчуття і повага до інших; мають знання, навички, розуміння та цінності для того, щоб встановлювати й підтримувати здоровий і повноцінний спосіб життя; мають упевненість і здатність здобувати університетську чи професійно-технічну освіту після закінчення школи, що веде до високооплачуваного та продуктивного працевлаштування; добре ставляться до інших, формують і підтримують міцні стосунки; є добре підготовленими до своїх потенційних ролей як членів родини, громади та компетентних фахівців на ринку праці; використовують наявні можливості, приймають раціональні та обдумані рішення щодо власного життя, а також несуть відповідальність за власні дії [6, 9].

Активні та поінформовані громадяни діють на основі сформованих морально-етичних принципів; схвально ставляться до соціального, культурного, мовного, релігійного різноманіття Австралії та мають відповідні знання про систему уряду, історію та культуру країни; розуміють та визнають цінність культури корінних народів і володіють знаннями, навичками та розумінням для того, щоб сприяти й отримувати користь від примирення між корінними та некорінними австралійцями; віддані національним цінностям демократії, рівності та справедливості і беруть участь у громадському житті Австралії; здатні встановлювати зв'язки і спілкуватися з представниками інших культур, насамперед з культурами та країнами Азії; працюють для спільного блага, зокрема, підтримуючи та покращуючи природне і соціальне середовище; є відповідальними глобальними і місцевими громадянами [6, 9].

Пропонуємо розглянути докладніше також засоби досягнення цілей Мельбурнської декларації, зокрема, підтримку якісного викладання та шкільного лідерства. Учителі та лідери, які працюють в австралійських школах і навчають молодих людей, мають першорядне значення у досягненні цих навчальних цілей для молодих австралійців. Кваліфіковані учителі мають потенціал впливати на життя школярів, надихати їх і сприяти їхньому розвитку як учнів, особистостей та громадян. Вони є джерелом заохочення, поради та підтримки учнів за межами дому, формуючи процес викладання відповідно до їхніх навчальних можливостей і розвиваючи унікальні таланти кожного із них. Директори шкіл та інші шкільні лідери відіграють важливу роль у підтримці та сприянні якісному викладанню через коучинг і менторство вчителів з метою знайти

найкращі шляхи полегшення навчання та пропагуючи культуру високих очікувань у школах. Шкільні лідери відповідають за створення і підтримання навчального середовища та умов, за яких відбувається якісне викладання й навчання. Усі австралійські уряди, університети, шкільні сектори та окремі школи несуть відповідальність за організацію спільної праці для того, щоб підтримати високоякісне викладання та шкільне лідерство, зокрема, удосконалюючи початкову педагогічну освіту. Австралійські уряди зобов'язуються працювати з усіма шкільними секторами, щоб залучити, розвинути, підтримати й утримати в австралійських школах висококваліфікованих учителів та шкільних лідерів [6, 11].

Зауважимо, що Аделаїдська декларація "Національні завдання для школи у XXI столітті", прийнята усіма міністрами освіти у квітні 1999 року, була попередником Мельбурнської декларації. Власне цілі і завдання обох декларацій співпадають, а засоби досягнення цих цілей обґрунтовані детальніше у Мельбурнській декларації. В Аделаїдській декларації стверджується, що досягнення національних завдань для школи допоможе молодим людям сприяти соціальному, культурному та економічному розвитку Австралії у локальному і глобальному контекстах. Також виконання цих завдань допоможе молодим людям розвинути схильність до навчання упродовж життя так, щоб вони могли виконувати права та обов'язки громадян Австралії [7].

Досягнення національних завдань для школи, зазначених в Аделаїдській декларації, зобов'язує до співпраці з метою: подальшого зміцнення шкіл як навчальних спільнот, де учителі, учні та їхні сім'ї працюють разом із представниками бізнесу, промисловості і ширшої громадськості; підвищення статусу та якості професії вчителя; продовження вдосконалення навчальної програми та відповідних систем оцінювання, акредитації та атестації; збільшення загальної упевненості в шкільній освіті за допомогою чітких та виправданих стандартів, які визначають покращення рівня навчальних досягнень учнів і за допомогою яких можна оцінити ефективність і справедливість шкільної освіти [7, 1].

Висновки і пропозиції. Як засвідчило виконане дослідження, зокрема проаналізовані декларації у галузі освіти, в Австралії усі зусилля спрямовані на удосконалення системи освіти, навчання успішних учнів, виховання активних громадян країни. Завдяки плідній співпраці між урядом, освітніми закладами та громадськістю

чітко визначені цілі та завдання освіти, а також засоби їхнього досягнення. Ключовою особою у виконанні цих завдань є учитель загальноосвітньої школи з допомогою ефективного професійного розвитку та сприяння з боку керівництва школи, батьків й громадськості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондарчук О. А. *Реформування змісту загальної середньої освіти в Австралії: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 "Загальна педагогіка та історія педагогіки"* / О. А. Бондарчук. – Житомир, 2015. – 20 с.
2. Голуб Л. *Підготовка вчителя до навчання учнів-представників корінного населення Австралії* / Л. Голуб // *Порівняльна професійна педагогіка* // *Науковий журнал*. – 2012. – № 1. – С. 102–109.
3. Кириченко С. В. *Підвищення професійної кваліфікації педагогів для роботи з обдарованими дітьми в Австралійському Союзі* / С. В. Кириченко // *Педагогічний альманах*. – 2013. – Випуск 19. – С. 304–310.
4. Корешкова С. П. *Тенденції реформування вищої освіти Австралії: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 "Загальна педагогіка та історія педагогіки"* / С. П. Корешкова. – Кіровоград, 2011. – 20 с.
5. Семенченко Т. О. *Генезис теорії і практики підготовки майбутніх учителів-філологів на різних етапах педагогічної освіти Австралії* / Т. О. Семенченко // *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи* / *Збірник наукових праць*. – Харків, 2013. – № 41. – С. 58–67.
6. *Melbourne Declaration on the Educational Goals for Young Australians. Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs. December, 2008.* – 20 p.
7. *The Adelaide Declaration on National Goals for Schooling in the Twenty-first Century.* – Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs, April 1999. – 3 p.
8. "One size doesn't fit all". *Report of the consultation on future directions for public education and training.* – New South Wales Department of Education and Training, 2005. – 300 p.

REFERENCES

1. Bondarchuk, O. (2015). *Reformuvannia zmistu zahal'noi serednioi osvity v Avstralii* [Reforming of secondary education content in Australia]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Zhytomyr Ivan Franko State University. Zhytomyr, 20 p. [in Ukrainian].
2. Holub, L. (2012). *Pidhotovka vchytelia do navchannia uchniv-predstavykiv korinnoho naseleattia Avstralli* [Teacher training to teach students-representatives of Indigenous population of Australia]. *Comparative Professional Pedagogy*, no.1, pp.102–109. [in Ukrainian].

ЕВОЛЮЦІЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У МЕЖАХ II ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

3. Kyrychenko, S. V. (2013). *Pidvyshchennia ptofesiynoi kvalificatsii pedahoviv dla roboty z obdarovanymy dit'my v Avstraliys'komu Souzi* [Professional development of teachers working with gifted children in Australia]. *Pedagogical Almanac*, vol.19, pp.304–310. [in Ukrainian].
4. Koreshkova, S. P. (2011). *Tendentsii reformuvannia vyshchoi osvity Avstralii* [Reforming tendencies of Australian higher education]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kirovohrad Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University. Kirovohrad, 20 p. [in Ukrainian].
5. Semenchenko, T. O. (2013). *Henezys teorii i praktyky pidhoyovky maibutnikh uchyteliv-filolohiv na riznykh etapakh pedahohichnoi osvity Avstralii* [Genesis of theory and practice of initial language teacher education on different stages of Australian teacher education]. *The Means of Educational and Scientific Work*, no. 41, pp.58–67. [in Ukrainian].
6. Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs. (2008, December). *Melbourne Declaration on the Educational Goals for Young Australians*. Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs, 20 p. [in English].
7. Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs. (1999, April). *The Adelaide Declaration on National Goals for Schooling in the Twenty-first Century*. Ministerial Council on Education, Employment, Training and Youth Affairs, 3 p. [in English].
8. New South Wales Department of Education and Training. (2005). *“One size doesn't fit all”*. Report of the consultation on future directions for public education and training. New South Wales Department of Education and Training, 300 p. [in English].

Стаття надійшла до редакції 14.11.2017

УДК 373.015.31:34

Мар'яна Кашук, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення
Львівського державного університету внутрішніх справ

ЕВОЛЮЦІЯ МЕТИ ТА ЗАВДАНЬ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ У МЕЖАХ II ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

У статті простежено еволюцію мети та завдань правового виховання учнівської молоді у межах другої половини ХХ століття. Визначено мету правового виховання на початку досліджуваного періоду, яка полягала головним чином у формуванні правової культури школярів. У межах 1985 – 1991 рр. мета правового виховання полягала у вихованні школярів у дусі поваги до законів і строгого їх виконання, формування у них розвиненої соціалістичної правосвідомості та підвищення їх соціально-правової активності. Після проголошення незалежності України мета правового виховання зводилася до формування правової культури учнів шляхом накопичення правових знань, формування правових переконань, навичок правомірної поведінки.

Ключові слова: *правове виховання, мета правового виховання, завдання правового виховання, учні.*
Літ. 13.

**Maryana Kashchuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor of the
Foreign Languages and Culture of Professional Speech Department
Lviv State University of Internal Affairs**

THE EVOLUTION OF PURPOSE AND TASKS OF LEGAL EDUCATION OF SCHOOLCHILDREN IN THE SECOND HALF OF THE TWENTIETH CENTURY

The evolution of the purpose and tasks of legal education of pupils in the second half of the 20th century, namely, before and after the proclamation of Ukraine's independence is traced in the article. At first, scholars emphasized the general social nature of the purpose of legal education, limiting it only to the formation of the legal culture of schoolchildren. The primary tasks were involvement of the individual in legal knowledge; development of legal awareness, abilities to behave in society and choose the right line of behavior in different life situations; formation of high legal culture and lawful behavior among schoolchildren, which in the long run should become a habit, strong conviction of every person; development of legal consciousness; education of students' sense of respect for the law, rights, readiness to fight offenders and protect public order; development of adolescents' responsible and serious attitude to their actions etc.

In the process of building up social relations in society in 1985–1991, the ultimate goal of legal education was determined, which was the education of schoolchildren in the spirit of respect for the laws and their strict implementation, the formation of their developed socialist legal consciousness and increase of their social and legal activity. Accordingly, the leading tasks of legal education of senior pupils in 1985 – 1991, were as follows: the formation of schoolchildren's respect for law; development in the school youth of legal consciousness; prevention and elimination of offenses among schoolchildren; development of effective forms, methods and